

Návod pro žadatele a příjemce podpory

NAKLÁDÁNÍ SE STAVEBNÍM A DEMOLIČNÍM ODPADEM

v rámci programu Nová zelená úsporám

Platné od 09/2023

www.novazelenausporam.cz

OBSAH

1	ÚVOD.....	3
2	HIERARCHIE NAKLÁDÁNÍ S ODPADY	4
3	JAK ODPAD UCHOVÁVAT	5
4	KAM PŘEDAT ODPAD	7
5	PŘÍKLADY MOŽNÉHO VYUŽITÍ ODPADU	8

1 ÚVOD

Metodický návod pro nakládání se stavebními a demoličními odpady (neklasifikovaných jako nebezpečný odpad), které vznikly při údržbě, změnách staveb nebo jejich odstraňování.

Metodický návod dále slouží k orientaci žadatele v problematice naplnění povinnosti programu Nová zelená úsporám:

Žadatel musí nakládat se stavebním odpadem včetně použitých obalů dle hierarchie odpadového hospodářství zejména ve smyslu zákona č. 541/2020 Sb., o odpadech, v platném znění a přílohy č. 24 k vyhlášce č. 273/2021 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady, v platném znění. Prioritou je předcházení vzniku odpadu. Jestliže nelze vzniku odpadu předejít, pak musí dojít k jeho přípravě k opětovnému použití – recyklaci, a to v úrovni nejméně 70 % (hmotnostních) stavebního a demoličního odpadu neklasifikovaného jako nebezpečný¹.

Právní rámec pro oblast stavebních a demoličních odpadů je vymezen těmito předpisy:

- Směrnice 2008/98/ES, o odpadech, ve znění směrnice EU 2018/851
- Zákon č. 541/2020 Sb., o odpadech - zejména § 13, § 15 a § 17;
- Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon) - zejména § 128, odst. (5);
- Vyhláška č. 273/2021 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady - zejména § 42 a příloha č. 24.
- Vyhláška č. 8/2021 Sb., o Katalogu odpadů a posuzování vlastností odpadů (Katalog odpadů)
- Nařízení vlády č. 163/2002 Sb., kterým se stanoví technické požadavky na vybrané stavební výrobky

¹ Splnění požadavku kontroluje a ve své Závěrečné zprávě potvrzuje odborný technický dozor. Bližší informace naleznete např. v Metodickém návodu Ministerstva životního prostředí:

https://www.mzp.cz/cz/stavebni_demolicni_odpady

nebo v Protokolu EU o nakládání se stavebními a demoličními odpady:

<https://www.mpo.cz/cz/stavebnictvi-a-suroviny/strategicke-dokumenty-pro-udrzitelne-stavebnictvi/protokol-eu-o-nakladani-se-stavebnimi-a-demolicnimi-odpady--241557/>

případně v mezinárodních standardech ISO 20887.

2 HIERARCHIE NAKLÁDÁNÍ S ODPADY

Odpadové hospodářství je založeno na hierarchii odpadového hospodářství, podle níž je

1. prioritou **předcházení vzniku odpadu**,
2. a nelze-li vzniku odpadu předejít, pak v následujícím pořadí jeho **příprava k opětovnému použití**,
3. **recyklace**,
4. **jiné využití** (včetně zásypů, při nichž jsou jiné materiály nahrazeny odpadem nebo energetické využití),
5. a není-li možné ani to, jeho **odstranění**.

VYUŽITÍ ODSTRANĚNÝCH STAVEBNÍCH PRVKŮ, se kterými může vlastník svobodně nakládat (mimo režim zákona o odpadech):

1. Předcházení vzniku odpadu zahrnuje **opětovné použití**. Stavební prvek (výrobek nebo materiál) se pak nestává odpadem, ale je stále výrobkem a vztahuje se na něj výrobová legislativa. Stavební prvky lze opětovně využít buď přímo na místě v rámci nové stavby, případně je lze nabídnout například na internetové burze.

NAKLÁDÁNÍ SE STAVEBNÍMI A DEMOLIČNÍMI ODPADY, pro které je nutné mít povolení pro nakládání s odpady nebo je nutné odpad předat oprávněné osobě nebo do zařízení schválených podle zákona o odpadech (viz kapitola 4):

2. Pokud vybourané materiály a prvky ze staveb není možné přímo opětovně použít k původnímu účelu, ale je nutné je před použitím nějakým způsobem upravit (např. opravit, vyčistit, vytrdit), bude se jednat o **přípravu k opětovnému použití** a takový prvek nebo materiál vybouraný ze stavby je odpadem. Na přípravu k opětovnému použití už je třeba mít povolení pro nakládání s odpady. Proto, pokud jej původce odpadů nemá, musí odpad předat pouze osobě (firmě), která má povolení odpad převzít.
3. **Recyklací odpadu** se myslí způsob využití odpadu, kdy je odpad **znovu zpracován na výrobky, materiály nebo látky**, ať pro původní nebo pro jiné účely. Opět platí, že pro recyklaci odpadů je třeba mít povolení pro nakládání s odpady nebo je nutné odpad předat oprávněné osobě.
4. **Jiným využitím odpadů** může být **zasypávání**, při kterém je vhodný odpad (který není nebezpečný) použit k rekultivaci vytěžených oblastí nebo pro technické účely při terénních úpravách. Dalším příkladem jiného využití je **energetické využití** odpadu, což znamená použití odpadu způsobem obdobným jako palivo k výrobě energie. Zасыпávání i energetické využití je možné provádět pouze v zařízeních schválených podle zákona o odpadech.
5. **Odstraněním odpadu** se myslí jejich **spálení bez využití energie** nebo **uložení na skládku odpadů**. I tyto činnosti je možné provádět pouze v zařízeních schválených podle zákona o odpadech.

3 JAK ODPAD UCHOVÁVAT

Při odstraňování stavby, provádění stavby nebo údržbě stavby je **každý povinen odděleně soustřeďovat**:

1. Neznečištěné vybourané stavební materiály a výrobky, které je možné opětovně použít nebo stavební a demoliční odpady, které je možné recyklovat:	například
VÝROBKY	- stacionární stroje, elektrické přístroje, sanitární technika,
SKLO	- sklo, ploché sklo, izolační sklo, sklo pro stavební účely, skleněné stěny a stěny z luxfer,
DŘEVO	- dřevo a výrobky ze dřeva neznečištěné nebezpečnými látkami (např. dřevěné dveře a okna a další výplně stavebních otvorů)
BETON, CIHLY, TAŠKY A KERAMIKA	- beton a betonové konstrukce, - cihly a zdicí prvky, - střešní tašky, - keramické obkladové prvky, další obkladové prvky a sanitární keramika, - směsi betonu, cihel, tašek a keramických výrobků, které neobsahují nebezpečné látky,
ASFALT	- asfaltové směsi, které neobsahují nebezpečné látky,
ZEMINA	- zemina a kamení, které neobsahují nebezpečné látky,
SÁDRA	- sádkartonové desky a stavební materiály na bázi sádkry, které neobsahují nebezpečné látky,
KOVY	- konstrukční kovové stavební díly a jiné kovové výrobky (např. plechy, pásy, profily, výztuž do betonu, dráty)
PLASTY	- plastové výrobky a materiály z PVC (Polyvinylchlorid) (např. okenní profily, podlahové krytiny, hydroizolační fólie, střešní krytina a další) - plastové stavební výrobky a materiály jiné než PVC, - pěnový polystyren, který neobsahuje nebezpečné látky,
IZOLAČNÍ MATERIÁLY	- minerální vlna, skelná vata, které neobsahují nebezpečné látky,

2. Vybourané stavební materiály, které jsou vedlejším produktem:	například
ZEMINA	- zeminy a kamení,
ASFALT	- znovuzískané asfaltové směsi.

3. Stavební a demoliční odpady, které obsahují nebezpečné složky.	například
AZBEST	- boletické panely, eternit a jiné materiály s obsahem azbestu,
VÝROBKY	- rtuť, PCB, chladicí látky a kapaliny, soli, oleje, dehtové oleje, fenolové oleje, polycyklické aromatické uhlovodíky,
KONTAMINOVANÉ MATERIÁLY	- natřené či impregnované dřevo,
KONTAMINOVANÉ OBALY	- plastové a kovové obaly od těsnících hmot, olejových výrobků, plechovky od barev.

4 KAM PŘEDAT ODPAD

Každý je povinen odpad, který sám nezpracuje, předat:

- **přímo nebo prostřednictvím dopravce odpadu pouze do zařízení určeného pro nakládání** s daným druhem a kategorií odpadu nebo
- **obchodníkovi s odpady s povolením** pro daný druh a kategorii odpadu, popřípadě dopravci odpadu určenému tímto obchodníkem nebo
- **na místo určené obcí** (sběrný dvůr, sběrné místo). Na místo určené obcí mohou stavební a demoliční odpady předat pouze fyzické nepodnikající osoby a pouze v případech, že obec toto umožní. Obce v České republice nemají povinnost stavební a demoliční odpady od občanů přebírat, některé to však dělají. Je proto nutné zjistit, zda konkrétní obec stavební a demoliční odpady od svých občanů přebírá a za jakých podmínek, jelikož obce mohou za takové převzetí požadovat platbu nebo omezují množství stavebních a demoličních odpadů, které na osobu přijmou.

Zařízení, do kterých je možné odpad předat (ať už k recyklaci, využití nebo odstranění), případně obchodníka s odpady, lze vyhledat v aplikaci **Registr zařízení, obchodníků a spisů** (<https://isoh.mzp.cz/RegistrZarizeni/Main/Mapa>). Pro vyhledání zařízení (nebo obchodníka), které přijímá konkrétní odpad, je nutné zadat jako přijímaný odpad kód odpadu podle Katalogu odpadů (příloha č. 1 vyhlášky č. 8/2021 Sb.). Zařízení je možné vyhledat také podle kraje nebo obce s rozšířenou působností.

5 PŘÍKLADY MOŽNÉHO VYUŽITÍ ODPADU

označení	stavební a demoliční odpady	využití
17 01	BETON, CIHLY, TAŠKY A KERAMIKA	Odpady jako jsou betonové a železobetonové konstrukce, tvárnice, cihly) je vhodné použít buď jako celek k jejich původnímu účelu (cihly, železobetonové nosníky apod.), nebo je předat k úpravě (drcení, třídění) a recyklaci do zařízení k tomu určených (recyklační linky). Recyklované odpady pak mohou být následně využity jinde. Pokud nelze odpady opětovně použít, recyklovat ani jinak využít, lze je předat k odstranění na skládku odpadů. V některých obcích je možné za stanovených podmínek předání do sběrného dvora.
17 02	DŘEVO, SKLO A PLASTY	Dřevěné části staveb neobsahující nebezpečné látky (bez nátěrů apod.) je možné opětovně použít nebo materiálově využít (např. opětovné použití trámů, dřevo jako surovina pro výrobu dřevotřískových desek). Pokud to není možné, doporučuje se jejich energetické využití nebo odstranění spálením v příslušném zařízení k odstraňování odpadů. Jako paliva nemohou být spalovány dřevěné prvky stavby, které mohou obsahovat halogenované organické sloučeniny nebo těžké kovy v důsledku ošetření látkami na ochranu dřeva (např. železniční pražce, krovky) nebo nátěrovými hmotami (např. rámy oken). Skleněné a plastové odpady je nejvhodnější předat k recyklaci. V některých obcích je možné za stanovených podmínek předání do sběrného dvora.
17 03	ASFALTOVÉ SMĚSI, DEHET A VÝROBKY Z DEHTU	Pokud odpad obsahuje dehet, jedná se o nebezpečný odpad. Asphaltové zpevněné povrchy jsou využívány až po jejich úpravě (drcení, třídění) v zařízeních k tomu určených (recyklačních linkách).
17 04	KOVY	Kovové stavební prvky ze staveb je možné opětovně použít (např. plechy, pásy, profily, výztuž do betonu, dráty) nebo předat k recyklaci. V některých obcích je možné za stanovených podmínek předání do sběrného dvora.
17 05	ZEMINA, KAMENÍ, VYTĚŽENÁ JALOVÁ HORNINA A HLUŠINA	Zeminu se doporučuje opětovně použít přímo v místě vzniku (na dané stavbě) k terénním úpravám na

		<p>vlastním pozemku, pokud je to možné. Lze ji také předat k opětovnému použití na jiném místě, pokud ji původce není schopný sám použít (pozor, pak je nutné mít uzavřenou smlouvu o tom, že zemina bude využita a jakým způsobem).</p> <p>Případně lze zeminu předat k recyklaci. V některých obcích je možné za stanovených podmínek předání do sběrného dvora.</p>
17 06	IZOLAČNÍ MATERIÁLY A STAVEBNÍ MATERIÁLY S OBSAHEM AZBESTU	<p>Jelikož azbest je vysoce nebezpečný (karcinogenní) materiál, není možné materiály a výrobky, které jej obsahují opětovně použít nebo dále využívat. Materiály a výrobky s obsahem azbestu se tak ihned po odejmutí ze stavby stávají nebezpečným odpadem a je nutné je předat k odstranění na příslušnou skládku nebezpečného odpadu.</p> <p>Samotné odstraňování těchto materiálů ze staveb vyžaduje specifické podmínky a postupy (pro zabezpečení zdraví osob, které je odstraňují) a stejně tak následné nakládání se vzniklými odpady.</p>
17 08	STAVEBNÍ MATERIÁL NA BÁZI SÁDRY	<p>Sádkartonové desky a stavební materiály na bázi sádry, které neobsahují nebezpečné látky, je možné opětovně použít.</p> <p>Odpady na bázi sádry je také vhodné předat k recyklaci. Naopak není možné jejich využití pro účely k zasypávání. Odstranění uložením na skládku je možné, ale pouze na určitých typech skládek. V některých obcích je možné za stanovených podmínek předání do sběrného dvora.</p>
17 09	JINÉ STAVEBNÍ A DEMOLIČNÍ ODPADY	<p>Obecně platí, že pokud je to možné, je vhodné vybourané stavební materiály a prvky opětovně použít.</p> <p>Následuje recyklace a jiné způsoby využití. V některých obcích je možné za stanovených podmínek předání do sběrného dvora.</p>